

Csodálatos dolog...

A szegedi utcán a szovjet kozmikus rakétáról

Hétfőn délelőtt a szegedi korzón mindenki a Népszabadság külön kiadását tanulmányozta. Hát mégis sikerült! A szovjet kozmikus rakéta elérte a Hold felületét. Az utcán mindenki erről beszél. Ha két ember összetalálkozik, a szokásos »hogy vagy?« helyett a következő kérdést teszi fel: »No, mit szólsz a holdrakéta-hoz?« Mi ismeretlenül is ezzel a kérdéssel állítottuk meg a járókelőket, szöföltük meg a korzón a késő nyári napfényben sütkezőket.

Nagy nyugdíjas csoport közül választottam ki a legszimpatikusabb, hófehér hajú, nagybajszú idős embert, Kiss Ferencet, a Tánccsics Tsz nyugdíjasát, aki »kollegáinak« kora ellenére szemüveg nélkül olvasott fel a Népszabadság külön kiadásából.

Nem gondoltam, hogy ilyesmit megérek

— Nagy dolog ez kérem — mondta. Soha nem gondoltam, hogy ilyesmit megérek. Eljutni a Holdba! Nekünk idős embereknek, tudja, már egy kicsit hihetetlen. Sajnálom, hogy már ilyen öreg vagyok és nem érhetem meg, hogy emberek meséljék el, mit láttak ott fenn. De ha a szovjetek így síelnek, még van reményem...

— Rendkívüli kiadás, rendkívüli kiadás — kiabált ragyogó arccal Bódog Sándor hírlapárus, a Kelemen és a Híd utca találkozásánál. Nincs sok időnk az interjúra, de megpróbálom.

— Harminc éve vagyok újságárus, de ilyen szenzációval nem reklámozhattam még újságjaimat. Nagy izgalommal várom az újabb »csodákat«.

Bereczki Sándorral, a pedagógiai főiskola adjunktusával a korzó elején találkoztam. A tanácsházára

igyekezett. Elkísértem, s közben mondta el.

A szovjet technika ragyogó sikere

— Egyes értelmiségi körökben valahogy így fogalmazzák meg a két rendszer technikai versenyét: »Fej, fej mellett halad«. Most a szovjetek bebizonyították, hogy több emelet a szintkülönbség. Oriási! Nem is lehet azt szavakban kifejezni. Úgy gondolom, ez a tény meggyőzi az ingadozókat is a szovjet technika magas kultúrájáról.

Nyári Ernőné, a Csemege-péztárosra kérdés nélkül kezdte mesélni:

— Vasárnap egész délután V. általános iskolába járó fiam »oktatott« az űrhajózás rejteimeiről. Csodálatos dolognak tartom, csak az a baj, hogy nem értem, hogyan jutott el a rakéta a Holdba. Nagyon jó lenne, ha hozzáértő ember erről igen részletes előadást tartana. Úgy gondolom, nemcsak én, hanem sok laikus szívesen meghallgatná.

Remek agitációs érv

Németh Károly, a XI. pártmű Autójavító Vállalat partitkára sem tud úgy elmentni ismerősei mellett, hogy szóvá ne tegye a nagy eseményt.

Gondolom, hogy nyitva maradt az amerikai tudósok és politikusok szája a hírre. Nekem személy szerint igen nagy örömet okozott. A mi politikai munkánkat is megkönnyítették a szovjet elvtársak. Remek agitációs érvet kaptunk az új kozmikus rakétával.

A párttitkár társaságában lévő Kiss Ferenc ifjúmunkás szeme is élénken csillogott. Ő is akar valamit mondani.

— Én már vártam ezt a hírt. Az első rakéta űrbocsátása óriási »becsapás« volt. Ha az ember logikusan következtet, akkor

számíthatott erre. Vártam, hogy vajon mi lesz a következő. De hogy ez a Holdra való feljutás 1959 szeptember 13-án lesz, arra igazán nem gondolhattam.

Horváth Lászlóné

A gimnazista:

„Örömmel lennék az első holdutas...”

A szovjet holdrakéta diadalának híre nemcsak a felnőtteket foglalkoztatja világszerte, hanem a fiatalokat is fokozott érdeklődésre serkenti a világ dolgai iránt. Mint minden kornak, az ifjúságnak is megvan a maga sajátossága: a fiatalok szívesen beszélgetnek és vitatkoznak az esemény »fantasztikus« oldalairól is. Hurta László III-os gimnazista, a Rózsa Ferenc Gimnázium egyik komoly és igen értelmes tanulója a következőket mondja:

— Minden újságcikket elolvastam, amely a rakétáról szól, hiszen roppant érdekel a rakéta-technika. Rádióműszeresnek készülök és a távirányítás különösen magára vonta a figyelmemet. Tantárgyaim közül legkedvesebb a fizika, s úgy hiszem egy leendő fizikusnak azért is figyellemmel kell kísérnie a távirányítású rakétákról szóló híreket, mert ezekben a rakétákban a technika minden vívmánya összpotosul a legmagasabb fokon.

— Minden képzeletemet felülmúlta, hogy egy óriási tömeg, amely néhány napja még itt volt a Földön, most egyszerűen »átköltözött« egy másik, eddig soha meg nem közelített égitestre. Úgy gondolom, hogy a mai kor fiataljainak nem lehet izgalmasabb, érdekesebb dolog, mint arra gondolni, hogy talán még életükben eljuthatnak más égitestre.

— Nagyon boldog volnék, ha én lehetnék az első holdutas. Elég bátorságot és elég kíváncsiságot érzek magamban ehhez. Egy ilyen vállalkozás ráadásul — hogy őszinte legyek! — nagy dolog lenne ahhoz, hogy mindenütt megtanulják a nevemet...

A szovjet tudomány diadala

Beszélgetés dr. Budó Ágoston Kossuth-díjas professzorral

Dr. Budó Ágoston professzor, Kossuth-díjas egyetemi tanár, az Akadémia levelező tagja, a Szegedi Tudományegyetem Természettudományi Kara dékánja nyilatkozik lapunk olvasói számára a világűr meghódításában új fejezetet nyitó szovjet tudományos sikerről.

— A legutóbbi 48 óra alatt a Szovjetunióban két olyan esemény zajlott le, amely a világ minden részében rendkívül nagy érdeklődést váltott ki a Szovjetunió iránt. A »Lenin« atommeghajtású jégtörő kifutott a hajógyárból a Néva folyóra. S ezzel egyidőben egy minden eddiginél nagyobb rakéta indult el a világűrbe, hogy ténylegesen megkezdje a Hold meghódítását az emberiség számára.

Nem véletlen, hogy e két újabb technikai világsiker a kommunizmust építő Szovjetunióban született. Anélkül, hogy más nemzetek tudományos erőfeszítéseinek értékét csökkenteni akarnánk, kimondhatjuk, hogy

a siker alapja az a szeretet és megbecsülés, amelyben a szovjet nép és a szovjet vezetők a tudomány és a technika művelőit részesítik,

s az a bőkezűség, amellyel a korszerű kutatások anyagi feltételeit biztosítják.

— És ön, mint a fizika tudományának nemzetközi elismerést szerzett művelője, miben látja a szovjet holdrakéta sikeres célbaérésének jelentőségét?

— Mindenki számára elképzelhető, hogy a Hold »elhalálása« igen bonyolult feladatot, hiszen a cél is, a kiindulóhely is kozmikus sebességgel mozog, s mindenki elismeri, hogy

ezt a bravúros feladatot csak egészen kiváló felkészültségű szakemberek szíves munkája oldhatta meg.

Ezt azért hangsúlyozom, hogy felhívjam a figyelmet a természettudományok még szélesebb körű hazai művelésére, az oktatás fontosságára és az önképzés jelentőségére.

Túl az első pillanaton is megkapó eredményeken, felbecsülhetetlenek azok az adatok, amelyek egy-egy ilyen hatalmas arányú szov-

jet kísérlet révén jutnak a tudósok birtokába. Nyilvánvaló, hogy

több tekintetben meg kell majd változtatnunk a világról alkotott eddigi elképzeléseinket:

ez azonban a fejlődés rendje és többek között kézzelfoghatóan bizonyítja, hogy a világ megismerése nem tartozik a megvalósíthatatlan földadatok sorába.

Kicsit elgondolkozik, aztán mosolyogva fejezi be: az új holdrakéta számomra is hozott új feladatot. Ismét át kell dolgoznom a tankönyvem ide vágó fejezetét. Hiába! Egyre nehezebb lépést tartani a technika, a szovjet tudomány fejlődésének hatalmas iramával. En örülök ennek az új, óriási jelentőségű szovjet sikernek.

P. — P)

Szegeden is fogták az űrrakéta rádiójelzéseit

JÓL EMLÉKEZÜNK, hogy annak idején, a második szputnyik fellövése után hivatásos és amatőr rádiósok szinte váltott órseget álltak vevőkészülékük mellett éjjel-nappal, nehogy valami nagyszerűről lekéssenek, — legelsőként hallani a rendkívüli jelzéseket.

Most Borus János repülőmodellezőt kerestük meg, aki rádióamatőr is, a repülőmodelleket irányító adóvevőkkel foglalkozik. Készségesen válaszolt kérdéseinkre. Elmondta, hogy 426-os Terta készülékével vasárnap este 7 óra körül modulált hangot fogott a Kossuth-adón már korábban körvonalazott hullámmeghosszon.

— Ez a hang — mondja — fél órán át többször bejött, folyton magasodó, majd eltűnő erősséggel. Ugyanerről a jelenségről tájékoztatott bennünket a rádióklub elnöke Bähr János postafelügyelő is. Ot már szombat estét odaszegte a világmindenségbe dobott hír hétszöves, speciális rövidhullámú géphez.

ESTE 8 ÓRA 10 PERCTŐL 8 óra 14 percig a megadott megaherzes hullámsávon sikerült fognia a sajátosan erősödő, majd halkuló hangokat, — feltehetően a szovjet kozmikus rakéta rádióadásait, amelyek lényegesen eltértek a második szputnyik szabványos adásaitól.

Megfigyelésemet természetesen le kellett ellenőriznem, nehogy tévedésen alapuljon — mondotta Bähr János. — A geofizikai év nemzetközi adója ugyanis a 20 megaherzes hullámsáv környékén szokott adni fontos jeleket időmérésre és egyéb megfigyelésekre. Előbb úgy véltem, hogy ezen jelek valamelyikét fogtam.

Később felhívtam az Uránia Csillagvizsgálót és a Feriegyi repülőteret, hogy kelően tájékozódjam. Valamivel ezután a Kossuth-rádió is bemutatta a győzedelmes szovjet kozmikus rakéta hangját.

Lódi Ferenc

Páratlanul izgalmas órákat élt át az emberiség vasárnap éjszaka. Helsinkitől Tüzföldig, Greenwich-től Új Guineáig mindenütt tudósok, szakemberek hajoltak az avatatlank számára oly titokzatos készülékek fölé és hallgatták, lesték a világűrrel jött jeleket.

A nagy hegyek csúcsain a csillagvizsgálókban pedig hatalmas távcsövek meresztették kutatón hidegfényű lencse-szeméiket az égbolt felé. A világ várva-várta a híreket, jelzéseket a második szovjet kozmikus rakétáról, amely másféltonnányi súlyával, az emberi tudás megszabta pályáján, percnyi pontossággal szárnyalt, tört a Föld örök, sápadt útjára, a Hold felé.

Csak akkor oldódott a várakozás idegfeszültsége, amikor a 380 ezer kilométer távolságból folyamatosan jött rádiójelzések a villámcsapás váratlanságával megszűntek s így adták tudtul mindenkinek a páratlan eseményt: a második szovjet kozmikus rakéta megérkezett a Holdra.

Ez a csodálatos éjszaka igazolta, hogy az értelem-néiküli »kétlábúból« valóban homo sapiens-sé fejlődő ember homloka immár felér a csillagokig.

Ujjongó öröm töltöttei most el ebben az órában az emberek szívét a tudomány, a technika ragyogó győzelmével. Ez az öröm most annál forróbb, mert a történelemben mérőfőlkövel jelzett esemény a szocializmus, a kommunizmus nevéhez fűződik. A Szocialista Szovjet Köztársaságok Szövetségének felségjelét viselő űrrakéta ért fel először a Holdba, hirdelve, hogy csak az avult társadalmi és gazdasági rendszerek béklyóit szétfűrő népek

szovjet kozmikus űrrakéta sikerének hallatára, hogy annak a Holdra irányítása olyan nagy dolog volt, mint-ha valaki a földről egy tíz kilométer magasban repülő légy egyik szemét célozta és találta volna el valamilyen alkalmas fegyverrel. Ezt az idáig páratlan tudást, amely a több mint másféltonnás szerkezetet kiszabadította a Föld vonzásának hatásköréből és a kozmikus térségben át a holdbéli Világosság Tengere, a Nyugalom Tengere és a Gózköz Tengere vidékére irányította, azt a Szovjetunió az emberiség általános megvalósítására akarja felhasználni s nem arra, hogy gyilkos atomölteteket szállítson ez esetben valóban halálos pontosságokkal hadi célokra.

Kevés politikusnak adotta meg, hogy ilyen úti-poggyással induljon útnak jelentős tárgyalásokra, mint amilyen a szovjet dolgozók bocsátották útnak ma reggel vezetőjüket, Hruscsov elvtársat. A Lenin atomjégtörő vízre indítása, a második szovjet kozmikus rakéta feladatának sikeres végrehajtása nagyban növeli a szovjet emberek tekintélyét, a Szovjetunió és az egész szocialista tábor nemzetközi súlyát és a szocializmus, a kommunizmus jövőjébe vetett hitét világszerte.

A második szovjet űrrakéta becsapódása után felszállt finom porréteg még ott lebeg a Hold felszíne, a síkságok, a holt kráterek sejtelmes, hideg gyűrű fölétt, a világ figyelmében azonban ismét felkeltődött. Most már a földre, az Egyesült Államokra irányul, ahol Hruscsov elvtárs a szovjet nép igazának és eredményeinek tudatában, a dolgozó milliók rokonszenvétől kísérve kezdi meg tárgyalásait Eisenhowerrel a nemzetközi helyzet megoldására váró kérdéseiről.

Öt világrész haladó közvéleménye, a békeért aggódó embermilliók azt várják és igénylik, hogy az Egyesült Államok vezető körei elfogadják a Szovjetunió javaslatait a nemzetközi együttműködésre, a népek közötti közlekedésre és a béke fenntartására. Mert az emberiség a szorgalmat, a tudást gyűmöcsötölni szeretné és végleg birtokba akarja venni a világűr, azt a titokzatos és csodálatos kozmoszt, amelynek kilencsere vasárnap éjszaka már rátette a kezét a második szovjet űrrakéta célbaállításával.

— Ez az emberiség és az emberiség közötti békeért aggódó embermilliók azt várják és igénylik, hogy az Egyesült Államok vezető körei elfogadják a Szovjetunió javaslatait a nemzetközi együttműködésre, a népek közötti közlekedésre és a béke fenntartására. Mert az emberiség a szorgalmat, a tudást gyűmöcsötölni szeretné és végleg birtokba akarja venni a világűr, azt a titokzatos és csodálatos kozmoszt, amelynek kilencsere vasárnap éjszaka már rátette a kezét a második szovjet űrrakéta célbaállításával.

Németh Lajos

Németh Lajos

A szegedi dolgozók köszöntik a szovjet népet a nagy siker alkalmából

A szegedi üzemekben is érthetően nagy érdeklődést és lelkesedést váltott ki az a hír, hogy a második szovjet kozmikus rakéta sikeresen teljesítette feladatát.

Munka közben mást se lehetett hallani, mint az esemény kommentálását. Sok szó esett a Lenin atom jégtörő útnak indulásáról, Hruscsov elvtárs amerikai látogatásáról is. Sok dolgozóhoz eljutott a Népszabadság különkiadása, s az esemény részletei még fokozták az érdeklődést.

Hétfőn délután számos üzemben rögtönzött röpgyűléseket is tartottak s ezen beszélték meg a dolgozók az esemény jelentőségét.

A valóban lelkes hangulatú megbeszélésekről több üdvözlő táviratot is küldtek a Szovjetunió budapesti nagykövetségéhez, amelyben örömközlők adták kifejezést a szegedi dolgozók a Szovjetunió sikereit hallatán.

Idézünk a táviratokból:

— A Szegedi Ruhagyártó dolgozói szeretettel köszöntik a szovjet népet és annak vezető erejét, a Szovjetunió Kommunista Pártját abból az alkalomból, hogy a második űrrakéta elsőnek elérte a Holdat.

Ez az esemény ismét bebizonyította azt, hogy az új világrend, a kommunizmus

rendje az, amely az emberiség legmerészebb álmát valósítja meg.

További munkájukhoz erőt, egészséget kívánunk... A Vas- és Fémipari Szövetkezet dolgozói ezt táviratozták:

— Nagy öröm és büszkeség töltött el bennünket annak a hírek hallatára, hogy a rakéta Holdra való juttatása sikerrel járt.

Ez az eredmény az egész szocialista rendszer eredménye. Kívánjuk a szovjet tudósoknak, hogy tudományos munkájukban jó erőben és egészségekben még nagyobb sikereket érjenek el.

Ugyancsak üdvözölte a Szovjetunió nagykövetségét az MSZMP Csongrád megyei bizottsága marxista-leninista esti egyetemének kollektívája.

— Az MSZMP Csongrád megyei bizottsága marxista-leninista esti egyetem tanárai és hallgatói hálaival és csodálatokkal adóznak a nagy Szovjetunió népének és tudósainak abból az alkalomból, hogy elsőnek juttatták el a Holdra a szovjet űrrakétát, amely lezuhanása előtt vörös zászlót és szovjet címet juttatott a Holdra.

A szovjet tudomány ezzel újabb lépést tett a világűr meghódítása felé — hangzott a távirat.